

ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP

Wijziging GR Het
Flevolands Archief

PROGRAMMA

Financiën, organisatie en
informatie

PORTEFEUILLEHOUDER

J. Lodders

Het Algemeen Bestuur besluit

1. Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de voorgestelde wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief.
2. In te stemmen met de voorgestelde wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief.

Korte samenvatting

Het Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief is een Gemeenschappelijke Regeling waar het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Lelystad, Dronten, Zeewolde en Urk en Waterschap Zuiderzeeland in deelnemen. Het Flevolands Archief voert voor deze deelnemers de wettelijke archieftaken uit. Het Rijk heeft aangekondigd uit de Gemeenschappelijke Regeling te willen treden per 1 januari 2027. Deze datum hangt samen met de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet 2027.

Uitreding van een deelnemer betekent dat de Regeling moet worden gewijzigd. Hiervoor is een gelijkkluidend besluit van alle deelnemers nodig. Het Algemeen Bestuur heeft besloten geen zienswijze in te dienen ten aanzien van de benodigde GR wijziging en daarmee in te stemmen. Dit omdat de wijziging beperkt is tot hetgeen samenhangt met het uittreden van het Rijk en de inwerkingtreding van de Archiefwet 2027. En omdat de consequenties van de uitreding door het Rijk afdoende zijn afgedekt. Het Rijk zal ook na uitreding betrokken blijven bij Het Flevolands Archief. De huidige archieftaken voor het Rijk worden op basis van een delegatiebesluit door de minister aan Het Flevolands Archief opgedragen. De daarvoor benodigde middelen worden middels een Specifieke Uitkering door het Rijk aan Het Flevolands Archief toegekend.

Relevante kaders

- Wet Gemeenschappelijke Regelingen artikel 73
- Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief; artikel 35 e.v.

Lelystad, 12 mei 2026

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Aanleiding

Bij brief van 11 december 2025 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap formeel aan het Algemeen Bestuur van het Flevolands Archief kenbaar gemaakt om met ingang van 1 januari 2027 uit de Gemeenschappelijke Regeling te treden. Een vergelijkbaar besluit is ook aan de andere Regionaal Historische Centra (RHC's), waarin het Rijk deelnemer is, verzonden.

Dit is de formele bevestiging van een al eerder door het Rijk gemaakte keuze om haar samenwerking met de RHC's anders vorm te geven. Daarbij speelt een belangrijke rol dat het Rijk haar digitale archiefcollecties wil centraliseren bij het Nationaal Archief in Den Haag. De minister erkent echter de belangrijke rol van de RHC's als laagdrempelige toegang tot archiefcollecties, en ook de samenhang die de nu bestaande (fysieke) rijkscollecties hebben met de collecties van andere archiefvormers bij de RHC's.

Dit resulteert erin dat de minister met de besturen van de RHC's gezamenlijk afspraken heeft gemaakt over het voortzetten van het beheer van de fysieke rijkscollecties bij deze instellingen en financiering daarvan. Daarnaast zijn en worden ook per RHC specifieke afspraken gemaakt om hier verder invulling aan te geven. De basis daarvan is dat het Rijk niet langer deelnemer is aan de GR maar via een delegatiebesluit de taken en bevoegdheden voor de fysieke archiefcollecties overdraagt aan het Dagelijks Bestuur van de betreffende RHC's.

De grondslag voor dit delegatiebesluit wordt opgenomen in de nieuwe Archiefwet. Omdat de behandeling en inwerkintreding daarvan vertraging heeft opgelopen is het uitredingsbesluit niet eerder genomen. Nu het aannemelijk is dat de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet per 1 januari 2027 zal plaatsvinden, kan ook de met de uitreding samenhangende wijziging van de GR in gang gezet worden. Het streven is om de wijziging van de GR dan ook per 1 januari 2027 in te laten gaan.

De uittreding van een deelnemer is geregeld in artikel 35 en verder van de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief. Artikel 35 geeft aan dat de uitredende deelnemer daartoe een besluit moet nemen en toezenden aan de gemeenschappelijke regeling. Artikel 36 geeft aan waaraan het uitredingsplan moet voldoen waarin de gevolgen van de uittreding worden geregeld. Daarnaast is artikel 73 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen relevant. Hieruit volgt dat de bevoegdheid tot het deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling mogelijk is voor het dagelijks bestuur van een waterschap, maar dat de bevoegdheid tot het vaststellen (en wijzigen) van een regeling ligt bij het algemeen bestuur. Ook dient een voorgenomen wijziging te worden aangeboden ten behoeve van een zienswijze aan het algemeen bestuur.

Beoogd effect

Een tijdige instemming van de deelnemers met het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief zodat het Rijk per 1 januari 2027 kan uittreden.

Onderbouwing beslispunten

1.1 Voor het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling is een zienswijzeprocedure van toepassing.

Hoewel niet expliciet door Het Flevolands Archief om een zienswijze op de voorgenomen wijziging is gevraagd, volgt deze mogelijkheid wel uit artikel 73 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Het derde lid van dit artikel stelt o.a. dat: "[...] de algemene besturen van de waterschappen kunnen bij [...] de dagelijkse besturen en voorzitters van hun waterschap binnen acht weken hun zienswijze over het ontwerp van de regeling naar voren brengen." Het vijfde lid van artikel 73 luidt dat: "Onder het treffen van een regeling wordt in dit artikel mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling."

1.2 Omdat de voorgestelde wijziging het gevolg is van, en beperkt is tot het uittreden van het Rijk kan een zienswijze achterwege blijven.

De Regeling wordt niet inhoudelijk gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn dat alle referenties naar het Rijk als deelnemer in de gewijzigde Regeling zijn aangepast. Daarnaast zijn definities en verwijzingen aangepast naar de Archiefwet 2027.

2.1 De wijziging is het gevolg van het besluit tot uittreden van het Rijk en betreft geen inhoudelijke taakaanpassingen

Het uittreden van een deelnemer betekent de facto een wijziging van de regeling. Dit komt doordat de regeling door alle deelnemers wordt vastgesteld en ondertekend. Mede vanwege de noodzaak om de wijzigingsprocedure voor het einde van dit jaar af te ronden is deze beperkt tot wijzigingen die samenhangen met het uittreden van het rijk. Daarnaast zijn enkele beperkte tekstuele aanpassingen opgenomen zodat de terminologie aansluit op de nieuwe Archiefwet. Deze zijn niet van invloed op taken die aan de GR door de overblijvende deelnemers zijn opgedragen. Alle wijzigingen zijn verwerkt in de Was-woordt lijst die als bijlage bij dit voorstel is opgenomen.

2.2 Aan de voorwaarden voor uittreding is voldaan.

Artikel 35 van de huidige Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Het Flevolands Archief regelt de wijze van uittreden van één van de deelnemers. Belangrijk daarin zijn o.a. een tijdige aankondiging van een besluit door de uittredende partij en een zorgvuldige borging van de consequenties daarvan. Uitgangspunt is dat de financiële gevolgen door de uittredende deelnemer worden gedragen. De uitwerking hiervan wordt vastgelegd in een uittredingsplan dat in artikel 36 van de Regeling wordt omschreven. Onderdeel hiervan zijn o.a. dat de fysieke rijkscollecties in beheer blijven bij Het Flevolands Archief en dat het Rijk hiervoor een financiële bijdrage blijft leveren die gebaseerd is op de huidige bijdrage. Een samenvatting van de consequenties is als bijlage opgenomen.

2.3 Er volgt nog een instemmingsbesluit ten aanzien van de definitieve wijziging van de regeling en toestemming tot deelname hieraan door DenH.

Het Algemeen Bestuur is bevoegd tot het vaststellen van een gemeenschappelijke regeling en wijziging daarvan. Ze kan ook aan DenH toestemming verlenen hieraan deel te nemen. Het nu gevraagde besluit in te stemmen met de ontwerp-regeling is ook aan de andere deelnemers voorgelegd. Na afronding van deze fase zal Het Flevolands Archief de definitieve gewijzigde GR nogmaals aan de deelnemers toezenden die deze kunnen vaststellen en ondertekenen.

Alternatief

Niet van toepassing

Kanttekeningen en risico's

Een mogelijk risico is dat de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet later dan 1 januari 2027 zal plaatsvinden. In dat geval kan de minister van OCW geen delegatiebesluit nemen. Hiermee zal indien nodig rekening gehouden worden bij het publiceren van de gewijzigde regeling die nodig is om de wijziging ook van kracht te laten zijn.

Financiën en capaciteit

De bijdragen van de overblijvende deelnemers zullen als gevolg van de uittreding van het Rijk niet wijzigen. Omdat de huidige bijdrage van het Rijk de basis vormt voor de toekomstige bijdragen voor de fysieke collecties. Het Rijk was geen deelnemer in het kostenmodel voor het e-depot voor de digitale archieven en maakt hier ook geen gebruik van. Het Rijk heeft in het verleden wel incidentele bijdragen verstrekt ten behoeve van het opzetten van een e-depotvoorziening.

Begrotingswijziging

Niet van toepassing

Communicatie

De gewijzigde GR zal worden gepubliceerd na vaststelling en ondertekening door de deelnemers.

Bijlagen

- a. Verzoek besluitvorming en publicatie GR HFA.
- b. Ontwerp gewijzigde GR Het Flevolands Archief.
- c. Was-woordt lijst van gewijzigde GR HFA.
- d. Samenvatting consequenties uittreden Rijk.
- e. Concept zienswijze wijziging GR Het Flevolands Archief.